

# De Vlinderstichting in 2018



## Wij zijn De Vlinderstichting

Even voorstellen (vanaf linksboven met de klok mee) Chris, Gardien, Peter, Fiona, Jan, Annemarie, Luke, Maikel, Roely, Henk, Els, Ida, Titia, Albert, Ineke, Bas, Irma, Rob, Cristina, Sicco, Kim, Lia, Liesbeth, Jurriën, Michiel, José en Kars. Niet op de foto: Jolanda, Satu, Menno, Erik-Jan, Anthonie en Magda.

Wij zetten ons met z'n allen vol enthousiasme in voor de bescherming van vlinders en libellen, als indicatoren voor de rijkdom aan insectenbiodiversiteit. Wij doen alles wat we kunnen om te zorgen dat over honderd jaar alle vlinder- en libellensoorten weer voorkomen waar ze van nature thuishoren. Wij vinden insecten – met name vlinders en libellen – niet alleen nuttige maar ook super-interessante dieren. Wij houden van vlinders en gunnen het de volgende generaties dat ook zij ervan zullen kunnen genieten!

Wij hebben zelf geen gebieden en kunnen dus niet daadwerkelijk zelf de vlinders en libellen een goed leefgebied geven. Onze kracht zit in kennis en inspiratie:

- Wij zorgen dat wij weten hoe het met de vlinders en libellen gaat (monitoring) en wat ze nodig hebben (ecologisch onderzoek).
- Op basis daarvan adviseren en inspireren wij beheerders – van natuur, boerenland, openbare ruimte en tuinen – om rekening te houden met vlinders en libellen.
- Daarvoor ontplooiën wij activiteiten en voeren wij projecten uit.

Wat wij zelf daadwerkelijk kunnen doen hangt samen met de mogelijkheden voor financiering van onze activiteiten en projecten en daarmee van de financiers die bij willen dragen aan onze doelstellingen. Daartoe spelen wij in op maatschappelijke ontwikkelingen in onze omgeving, die urgentie geven aan ons werk.

In dit jaarverslag vatten wij samen waarop in 2018 de focus van ons werk heeft gelegen.

## De Vlinderstichting in cijfers

### Kantoor in Wageningen

28 medewerkers (20,7 fte)

Enkele vrijwilligers

20 à 25 studenten (hbo, mbo en universitair)

### Achterban

Instagram: 5.550 volgers

Twitter: 12.646 volgers

Facebook: 28.019 vrienden

vlinderstichting.nl: 574.646 unieke

bezoekers / 1.002.195 bezoeken

Donateurs: 5.500

Waarnemers: 3.000

Nieuwsbrief: 18.000 abonnees

### Financieel jaarverslag

Het financieel jaarverslag wordt in mei vastgesteld door de Raad van Toezicht.

Daarna wordt het gepubliceerd op onze website [www.vlinderstichting.nl](http://www.vlinderstichting.nl) en in het augustusnummer van Vlinders.



## Wij zetten ons in voor de biodiversiteit

### Natuurinclusief bouwen

Misschien niet het meest voor de hand liggende landschap, maar ook in de stad is veel meer mogelijk dan je denkt! In 2018 deed De Vlinderstichting een aantal proeven met biodiversiteit op daken, om te onderzoeken welke planten het beste werken om insecten aan te trekken. Deze 'natuurdaken' bieden nestgelegenheid aan vlinders, bijen en vogels, en zorgen voor zuivering van de lucht. Gebouwen kunnen op die manier bijdragen aan de (lokale) biodiversiteit. De Vlinderstichting heeft (samen met VHG, BTL, Vogelbescherming Nederland, NIOO en anderen) de Handreiking Natuurdaken opgezet. Deze laat zien hoe je met je dak een verschil kunt maken voor de natuur. Op [www.greendealgroenedaken.nl](http://www.greendealgroenedaken.nl) kunt u hier meer over lezen.



Groene daken bieden plaats aan vlinders, bijen en vogels.



Louise Vet, een van de trekkers van het Deltaplan, gaf hierover tekst en uitleg tijdens de Landelijke Dag van De Vlinderstichting.

### Deltaplan biodiversiteitsherstel

Dat tuinen vergroenen en dat mensen meer oog hebben voor biodiversiteit, is een stap in de goede richting. Maar al zouden alle stenen uit de Nederlandse tuinen verdwijnen, dat betekent nog niet de redding van de vlinders. De sleutel ligt in de intensieve landbouw, de grootste oorzaak van de achteruitgang van vlinders. Banken, supermarkten en Europese regels dwingen agrariërs in een keurslijf waarin geen ruimte is voor de natuur. Dat zorgt voor weilanden waar geen bloemetje meer groeit. Akkerbouw is zonder bestrijdingsmiddelen niet meer rendabel. Daarom is De Vlinderstichting sinds 2017 nauw betrokken bij het Deltaplan Biodiversiteitsherstel. Doel van het plan is om samen het biodiversiteitsverlies in Nederland om te buigen naar herstel. Daarvoor is een begin gemaakt met een brede samenwerking van boeren, terreinbeheerders, particulieren, onderzoekers en overheden op gebiedsniveau.



Agrarisch gebied met bloemen.

Een 'rijker' Nederland is het gezamenlijke droombeeld. Door samen ervoor te zorgen dat Nederland weer een land is waar de biodiversiteit floreert. Waardoor de natuur weer rijker en de landbouw weer gezonder wordt en mensen kunnen genieten van een prachtig en divers landschap.

### Initiatiefnemers

Netherlands Ecological Research Network (NERN) in samenwerking met BoerenNatuur, Commonland, Duurzame Zuivelketen, Federatie Particulier Grondbezit, IUCN NL, LandschappenNL, LTO Nederland, Milieudefensie, Natuurmonumenten, Natuur- en Milieufederaties, Royal Agrifirm Group, Rabobank, SoortenNL, Stichting Natuur en Milieu, Unilever, Vogelbescherming Nederland, Wereld Natuur Fonds, Werkgroep Grauwe Kiekendief en De Vlinderstichting.



## Wij brengen meer kleur in het landschap

### Blues in the Marshes

Dankzij Blues in the Marshes heeft het 'blauwgrasland' veel meer ruimte gekregen. In dit bijzondere landschap leeft het pimperlblauwtje, samen met veel meer bijzondere planten en dieren. Samen met heel veel andere organisaties heeft De Vlinderstichting honderden hectares nieuwe natuur aangelegd, op een plek die voorheen intensief agrarisch landschap was.



Blues in the marshes: het Vlijmens Ven in 2018. Inzet: het pimperlblauwtje heeft de blues!



Groene glazenmaker tussen krabbenscheer.

### Agrarisch Meetnet

Ook buiten natuurgebieden komen bijzondere soorten voor. Daarom brengt De Vlinderstichting biodiversiteit van het agrarisch landschap in kaart. Langs krabbenscheersloten die agrarisch in gebruik zijn, tellen we twee echte boerenlandsoorten: krabbenscheer en groene glazenmaker. Het belangrijkste doel is om te onderzoeken in welke mate agrarisch natuurbeheer het verschil maakt.



Kleurkeur: keurmerk voor beter maaien.



Bloemrijke bermen: goed voor insecten.



Idylle voor vlinders, bijen én mensen.

### Bloemrijke bermen

Ze vormen belangrijke elementen in ons landschap: bermen. Langs wegen, spoorlijnen, kanalen en sloten. Toch laat het beheer van bermen op veel plekken te wensen over. En dat terwijl ze erg belangrijk zijn voor vlinders, bijen en insecten.

In 2018 werkte De Vlinderstichting op verschillende manieren aan het verbeteren van onze bermen:

- KleurKeur is een keurmerk voor beter bermbeheer dat in ontwikkeling is. In 2019 komt het op de markt en het lijkt nu al een doorslaand succes te worden!
- Het project 'Mijn Berm Bloeit!' is in 2018 voortgezet, om gemeenten te stimuleren bermen weer te laten bloeien.
- Op plekken waar de eikenprocessierups voorkomt, zijn bermen ingezaaid met bloemen. In bloemrijke bermen leven namelijk ook meer sluipwespen, de natuurlijke vijanden van eikenprocessierupsen.
- Ook in 2018 werden er weer veel 'idylles' ingezaaid: weides vol bloemen waar bijen, vlinders én mensen zich thuisvoelen.

## Wij beschermen vlinders en libellen

### Meten is weten

Veel projecten die De Vlinderstichting doet zijn gericht op monitoring: het tellen van vlinders en/of libellen. Een onmisbaar onderdeel van vlinderbescherming. Dankzij deze cijfers kunnen we bewijzen dat vlinders ook daadwerkelijk achteruitgaan. En dat bewijs is nodig om veranderingen in gang te zetten.



Het meetnet nachtvlinders zal de komende jaren uitgebouwd worden.

### Nachtvlinders in Brabantse bossen

Nachtvlinders zijn dankzij hun soortenrijkdom goede indicatoren voor de kwaliteit van biodiversiteit en leefgebieden. Daarom heeft De Vlinderstichting de biodiversiteit van bossen aan de hand van nachtvlinders in beeld gebracht. In de meest waardevolle bosgebieden zijn gerichte maatregelen benoemd om de biodiversiteit verder te vergroten.



Naar aanleiding van nachtvlinderonderzoek door De Vlinderstichting zijn maatregelen genomen voor de biodiversiteit in Brabantse bossen.

### Meetnet nachtvlinders

Nachtvlinders zijn een enorm belangrijke groep in ecosystemen. Ze zijn bijvoorbeeld bestuivers van bloemen en een belangrijke bron van voedsel voor vogels en vleermuizen. Het broedsucces van veel vogels is afhankelijk van de aanwezigheid van rupsen. Nachtvlinders hebben dus een centrale plek in ecosystemen en het is dan ook belangrijk hun aantalsveranderingen nauwkeurig te volgen. In 2018 startte De Vlinderstichting daarom met het Meetnet Nachtvlinders. In 2020 kunnen we de eerste voor- en achteruitgang in populatieaantallen bepalen.



### Tuinvlindertelling

In de tiende editie van de tuinvlindertelling zijn gemiddeld acht vlinders per telling doorgegeven. Dat is de helft van het gemiddelde van de afgelopen jaren. Nog nooit werden er zo weinig vlinders in de tuin gezien. Belangrijke reden hiervoor is dat door de langdurige warmte de vlinders weken eerder vlogen dan normaal en dus al weg waren toen de telling begon. Ook was er door de droogte maar weinig nectar te vinden.

## Wij helpen vlinders in nood!

### Reddingsactie kleine heivlinder

De zomer van 2018 was ongekend warm en droog. Een noodoperatie was nodig om de zeldzame kleine heivlinder, die nog maar op één locatie in Nederland voorkomt, te behouden.

Alle nectarplanten in het leefgebied van deze bijzondere vlinder waren verdroogd. Er kwamen meldingen van vlinders die wegvlogen van de heide, op zoek naar voedsel. En dat zou betekenen dat ze zich niet kunnen voortplanten. Daarom hebben De Vlinderstichting en Staatsbosbeheer besloten om er tijdelijk 'nectarkroegen' neer te zetten, bakken vol bloeiende bloemen. Op 2 augustus, precies één week na het plaatsen, werd de eerste kleine heivlinder in de nectarkroeg gezien. Ook in de weken erna werden verschillende kleine heivlinders gezien in de nectarkroegen.



De nectarkroegen hielpen de kleine heivlinder door de hete en droge zomer.